

אֶלְעָזָר בֶּן־בָּנָי

三

Łódź, Poniedziałek, 5 stycznia 1931 r.

ביגטער יאהרגאנז

לארן, מאנטאג פּוֹ טבת הרציה

No. 4

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — 224-71 פטראסאואר 21, לארז.

אריסלונבלישע הראה פז 1 מיליארד פרנק זאל שרייז די טעג געשלאסען וווערטען

פִּנְאָנֵץ-הַרְיוֹזִים בְּיַדְעָרִיְּד. אֲגַעְבֵּשׁ
די אֲגַעְבֵּשׁ בְּעַשְׂלָאָסָעּוֹ נִישְׁתָּאָסְנוּ צְעַדְוָעָן דַּי 1500 סְעַרְטִיְּפִיהָאָטוֹ

דָוִידְשָׁאַפְטֵלְבָּעַז אֲוֹ פָּאַלִּיטִישָׁע דָעַרְבָּעַהַנְּטָעָרָונְג

צוריישען פראנקלרייד אוֹז ענגלָאנְד

כידע דעלענא ציעם וועלו איז גענה שטיצז פּוַיְלָן גענו די דיטשע אַנְגֶּרְפּוֹן

פָּרִיז, 4 (ספ. טעל). צוֹוַיְשָׁנָן פְּרָאַקְן צְבָאַיְלָהָן קְרָעַדְעָטָן פָּאַר אַבְּיַטְּסָלְזְּגִינְּקִיט, דָּאַס גַּפְּלֵד זָאַל פְּרָעוּונְדָּעַט וּפַ.

ארגונט-פאלן דער אעדאָפֿלאָן דער פּוֹדָר עַנְגָּל. רַופְּטַ-פְּלִיהַעֲרִין וּמַעַם נִשְׁתַּחַת אַנְהַאֲלַטְּסָנוּ קֵיָן 3 יָהָר

דער רושם פון מאראשאל ו שאפרם טויזט

משה סטודס פון
די אלמנה פון מארשאל ושהפר האם נישט
מסכים געוונן או דער קערפער פון פערשטארבענעם
וואל איזיסגעשטעלט ווערטען פאר דער בענבל-בקהיל.

מַאשִׁירְמַצּוֹת
ווערט ונאבאפעו אלע טאג קרייש און דינע
ווי איזין מאה-מיטהר איעשר-קערתער
בֵּין דִּי אָרָאָבָּעָרִי פַּон מְשָׁה סְמָאוֹסָלִי, וַיְיָ אָזֵךְ וְמַזְמַטָּצִים
בְּלִיעָבָּעָן סְנֵן 50 גָּו. בֵּין 2 זָל. צָו בְּעַקְמָזָן אֵין אֲדָמִיָּה. פַּונְגְּ נְעִימָם
פְּאַלְקְבָּלָאָטָן" (פְּיעַטְרִיק 21) אֵין פַּאנְגְּ פַּון דָּעַר אֲקָדָמִיָּה - בֵּין דָּעַר אֲקָסָן
פְּאַלְקְבָּלָאָטָן 24 אֵין בְּאַלְקְבָּלָאָטָן כְּצָבִים - פָּאַרְיִיל
וְיִקְרָאָרוּ אַיִּיף אַלְעָגָלְשִׁיפָּר, מִיסְגָּלְדִּעָר אָון נִישְׁתַּחַת-מִתְגָּלְדִּעָר נִישְׁתַּחַת צָדְקָעָר.

Dr Różaner

ספַּעֲצִילִיכְסָ קָוֵן הוֹיט אָוָן וּוּנְגַרְישָׂ קְרָאָנָּק.
היַיטָּען אַיְן קִינְד עַרְלָאָזִינְקִיט
נָאָרוֹת אָוּוִיטָשָׁא 9, טַלְכָּפָאָן 128-98
געַמְתָּ אָוְן פָּן 8-5; 10-8 אַזְוָעָנד
הַבְּסָטִיטָרְבָּר עַאֲרָמָט-זָאָפָּה קָאָד הַגְּדוּלָּה

ס-אין איבערצונגעטען
ונטט אינגענערט ק-א.
אנדריאך אוון דטליקאטעסן-
וועשנטט איזו פיזט: פ-נקט
יעני פאלעשייך. קאנטאנ-
לובאווסטצע. ביי די מנגן-
טראטצעק הייזער. צד ער-
וואהרטן סרעזיש-ינסקי 55
אין געוועלב.
עקלארטס — געווינשען.

ה' עירוֹן אַלְטּוֹבֶגֶעַ
ה' לְאָדוֹר יְזֵדָה פְּלִישָׁעָר פְּרוֹאַיִן פִּיטָּחוֹן 24

84 פְּאַלְפָנֶר קָצְבִּים-פְּהָרָאיִין, זְגֻעּוֹן שָׁעֵר

ברית אלפא בלטאמן

דָּשֶׁר "יְהִדְעַת" שָׁאָפָר

יער פערשטיין בענער מארשאל פון פראנקליר
געזיבענט פון אידישען פינסטלער

ושאפר האט געהאט פיל שונאים — וווער ענטשולדיגונג, וואס ער דארך ד פירען, אבער האט ער בעוקמען די הוייכ מאיסיע צו פערטינידיגען זיין פאטרעלאנד, וועט ער נישט אַפְּטְרָעָטָן ביז ער וועט זיינט נישט אַזְפִּיהָרְעָן. אַ שְׂטִילָע, אַבְּעָר דז'ערענדע עקשות, אַנְיָאַפְּגַּזְעָמָעָלָט עקשות. זיינ פערטינידען האט זשאפר אַנְגָּעָן פירער, שטיל און בעשיידען האט זשאפר אַרְבִּיט און האט זי דערפֿהָרט ביז צו אַ רְעוּוֹלָטָט. די שלאכט ביי דער מאָרָן אַין גְּעוּווֹן אַ רְהַמְּפּוֹל קְאַפְּיִיטָל אַין דער גְּשִׁיכְתָּעַ פּוֹן דער גְּרוֹיסְטָר מְחוֹמָה... ביי כָּעֵר זְעֵנָן שָׁׁׁן וְעֵגֶן דָּעַם גְּשִׁרְבִּיעַן גְּזֻוּאָרָעַן, מאָכָּע — וְעַלְעַן נָאָר גְּשִׁרְבִּיעַן וְפּוֹרָעַן.

אפשר. אלונגען האבען אלע געוואוועט, און אין ד' אויגען פון דעם גענעראל ליגט דער גורל פון אלע- מאן, אלע האבען געפיהילט, און אין וואפרען איז פערהאן א מונשעלכער גוויזען, וואס איז נישט ערדרהן וואס צו זאגען. ערד האט נישט גענטען מיט קיין ווערטער, נישט געפעריצט מיט קיין פרדא- צווע, בי איהם איז געווען יעדים ווארט א ווארט — אוניאיסטריך פון א גויטווענדיג געפיהל. קיין ווער- מעד ארייסציווילפּֿען האט ערד נישט געהאָט, קיין פּֿאמְּדַע־פּֿרְאֹזְעַן נישט געוווכט. דאס שטארקען ווארט אוניאיר נישט. אלע מלְאָל אַיִינְפָּרֶךְ, טיטיל, בעשיידען, ווי ספּֿאַט זיך פְּאַר אַגומען, ליבען זיעזען... פערהאן בעריה המתע גענעראלע, וואס האבען גענומען" וויער אַרְמְּמָעֵן מיטן היפְּנָאָן פְּנִין זיעיר סַאֲלָאַטִּישֶׁר דִּיסְצִיפְּלִין, מיט זיעיר פּוֹיסְטִין, ערד, שאָפֶר, האט גענומען ווינט סַלְדָאָטָעָן מיט דער ווֹוִיקִים פִּין זיון נשמה. אלע האבען געפיהלט און ער האט פְּינִינְט דִּי מְלָחָמָה, און ער וואלט געוווען גליקה, וווען זי ענדיגט זייר, און ער בעס כמעט

כבר כו' פון אַנְגָּלֶטֶן, אוֹיסְגָּלֶעֶטֶן מַעֲנֵשׁ אָוִיסְטֶן
וְאָס גַּעַת אַרְיָה אַין דָּעַר נַאֲטָרְלִיכֶר מִיסְטְּרִיךְ
פָּוֹן סָוּף ? "

יאָהָר טְרָאָג
וְאָס אַבְּזָם
דָּזָן אַיְן
לְפָרָא
עַזְּנֵי אַיְן
סְטָרִיךְ
שָׁפָט
אוֹנָה
קָאָנוֹ
טְרָוְרוֹאָס
סְלָאָן
עַפְּרָעִי
לְעַנְעָן
דָּעַר הַאֲטָמָה
אַזְּפָר
פָּאָר
וְאָס

וְשָׁפָר אַיְן קִינְמָאָל נִישְׁתְּ גַּעַוּעַן קִין מִילִיטָר
מֵאַיְן אַגְּגָוּוּמָעָנָעָם וַיַּן פָּוֹן וּוְאָרָט. עַד הַאֲטָמָה
בִּישְׁתְּ "גַּעַמְאָכְטָ קִין מַלְחָמָה", אַזְּוִי וּוּ קַלְעָמָאָנָס
לְמַשְׁלֵח. עַד הַאֲטָמָה זַרְךָ נָאָר פָּעָרְטִידִיגְּט גַּעַגְּנָעָן אַ
שָׁוֹגָן. מֵעַן הַאֲטָמָה אַיְן זַיְנָעַן הַעַנְד אַנְפָרְטָרוֹיט
דָּעַם גּוֹלֵל פָּוֹן זַיְנָעַן פָּאַטְּמָעְלָאָנָד אַיְן עַר הַאֲטָמָה פְּשָׁוֹט
אַיְנְפָאָךְ, מַעֲנְשָׁלִיךְ דִּי מִיטִּיעַ אַוְיְסָגְעַפְּהָרָט. עַד
הַאֲטָמָה נִישְׁתְּ גַּעַהְלָטְעָן קִין קַלְיְגָעְנָדָעָן דְּרוֹשָׁות, עַד
הַאֲטָמָה נִישְׁתְּ גַּעַלְאָזָם גַּעַפְּלָעָן קִין קַגְּאַקְּפְּדִיגְּעָן פְּרָאָ-
וּן, עַד הַאֲטָמָה נִישְׁתְּ בְּעַשְׁטָלָט פָּאָר יַיְקָר קִין "אַיְנָ-
טָרְדוֹרְיוֹאָס" אַיְן הַאֲטָמָה נִישְׁתְּ קַקְעָטִירָט אַיְן שְׁפִּיְ-
גָּעַל פָּוֹן דָּעַר גַּעַשְׁכְּטָעָ. אַיְן דִּי גַּרְעַטְטָעָ מַאֲמָעָנָ-
טוּן פָּוֹן זַיְנָעַן. אַיְן מַאֲמָעָנָטָ פָּוֹן דָּעַר שְׁלָאָכָט
בַּיְיָ דָעַר מַארְן — דִּי דְעַצְּיזְיְרָעְנָדָעָ שְׁלָאָכָט אַיְן
דָעַר וּוּלְמָטָ-מַלְחָמָה — אַיְן עַר גַּעַלְבִּיפָּעָן דָעַר גַּדְ-
טָעָר. לִיבְעָר וּשְׁאָפָר — דָעַר "זַיְדָעָ וּשְׁאָפָר".
וְעַגְּפָן זַיְנָעַס טִיסְטָעָם פָּוֹן מַלְחָמָה הַאֲטָמָה וּשְׁאָפָר
אַמְּאָל אַלְיָיָן זַיְקָאַסְטִיקָט :
— אַיְקָרְיוֹשָׁעָ מִינְיָעָ שְׁנוֹנָאִים...
מִהַאֲטָמָה אַיְהָם גַּעַנְבָּעָן אַהֲרָטָעָן, שְׁוּעָרָעָן
בֵּין צָרְבָּעָן. אַנְשָׁטָאָט אַיְהָם צָרְזָרְבָּעָן
מִיטָּ אַמְּאָל — דָאָס, וְאָס אַיְן גַּעַוּעַן אַוְנְמַעְגְּלִיךְ
— הַאֲטָמָה עַר דָעַם בֵּין "גַּעַרְיוֹשָׁעָט". בִּיטְלָעָלָ-
וּוִיָּן, כְּסָדָר, אַהֲן אַוְיְפָהָר.

פָּסְטוּלָטָעַד

אין די לעצטס טאג דעכטבער 1929 האט
פינאנץ-מיניסטר מאט-וועוסקי אין זיין בר-
עם-עקספּאָזע אַיסיגערדייקט די האָפְּנונג, אָן דאָס
ר 1930 ווועט זיין אַ נאָקְרִיּוֹס-יאָחר. סָס דאָס
אָוִסְגָּלָזֶט פֿונְקָט פֿערקָערָט: דָאָס יָאָהָר
האָס פֿערפְּרִיחָת די האָפְּנונגָן וּנְישָׁת נָאָר פָּנוּ
וּנְצָדְמִינְיסְטָר. נָאָר פָּנוּ דָעַר גָּאנְצָעַר גַּעֲזָל-
גַּעֲקָמָעַן אַ פֿערלְעָגְרָוְגָּן אַין אלְעַ צְוּיְגָעַן פָּנוּ
וּוִידְשָׁאָפּּס.

דעַר האָנְדָרְעָלְס-טְרָאָקְטָא מִיט דִּיטְשָׁלָאנְד, וּפַל
איַז אָונְטְּרָגְפְּשִׂירְבָּן גַּעֲוָאָרְטָן נָאָר אַין פָּאָ
עַן מְפַרְץ, איַז נְישָׁת אַיְזָן לְעֵבָעָן, אָן מִי-
אט אָפְּילָו: נְישָׁת, וּוּעָן דָאָס ווּעַט גַּעֲשָׁעָהָן,
אָפְּילָו דָעַר פְּרָאוֹזְיָאָרְשִׁיעָר הָאָלְץָאָפְּמָאָץ, וְאָס
אַ גְּרוּיָעַ בְּעִיְּסָנוּג אָזְפִּין גַּעֲפִיט פָּנוּ הָאָלְץָ
עַל, איַז נְישָׁת בעַנְיָנִים גַּעֲוָאָרְטָן.

עס האבען פערפֿריהרט די האָפּונְגַּען אָזִיךְ אָזִיךְ
וישע קראָדִיטֶן, וויל אַין פָּרְגָּאנְגַּעַם יָאָהָר
בְּנֵשֶׁט צוֹשָׁתָן דָּגְעַקְמַן קִין שָׁום פָּרְגָּסְטָע טְרָאָן
יְיַיְסָס אַין דָּעַר הַנוּנְכַּט, בְּעַת דִּוְיָהָלְטָןְדָּן, ווּאָס
שְׁבָשִׁישׁ וּפְנִיגּוּפָר פָּזָן קְרִיזִיס, הָאָט בעקְפִּינְצָן אָזְּ—
אַ האָלְבָעָן מִילְאָרָד מַאֲרָךְ. דִּי אָזְּמָהָעָעָן אַין
עַל האָבָעָן זִיר פָּרְדָּקְלָעְנְעָרִיט אָזִיךְ 30–35 פְּרָאָן
אַ, עס זְוִינְגָן וּפְאָלָעָן דִּי פְּרִיזְיָעָן, דְּצָגְעָנְגָן אַין
סְטוּגָעָן דִּי צָהָל בָּאנְקוֹרָאָטָעָן אַין פָּרְאָטָעָטָרִיד
וּפְוּזְקָסְלָפָן. דִּי לְאָגָעָן אַין דָּעַר לְאָנְדוּרִיטָשָׁאָפָט
לְלָסָט זִיר פָּאָר, נִישְׁתְּקִיעְבָּדִיגָּא אָזִיךְ דָּעַר אָזְּנָן
שְׁפָטָצָנְגָן פָּזָן דָּעַר רַעַנְגָּרָגָן אַין אָזִיךְ דִּי קָאנְ—
עַנְגָּצָן מִיטְּגָּנְדָּעָרָעָמָלְכָותָן, כּוּמָעָן הַאָפּוֹנְגַּגְסָלָן.
פְּאָלָעָן פָּזָן דָּעַר קִיְּפָסְקָרָאָפָט פָּזָן דָּעַר בְּעַפְּעָלָל
נִגְּגָה הָאָט גַּעַפְּרָאָכָט צְוָי אַסְטָאָקָעָר פָּעָרְקָעָרָעָנָעָן
פָּזָן דָּעַר פָּרְאָדָקְצִיעָא אַין זּוּם וּוּאָסָקָ פָּזָן דָּעַר
יְיַיְסָסְלָאָזְגִּיקִיטִי. אַין אָזִיב דָּאָס בָּאנְקָזְדוּפְּעָעָן הָאָט
וּדְרָכְגַּעַמְאָכָט אַין פְּוּילְעָן קִין בְּעַזְוֹנְדָּעָר אָזִיךְ
סְלָלְגָּנְגָּעָן, אַין עַס נָאָר אַדְאָנָקָ דָּעַם וּעהָרָבָרִ—
גְּגָעָר פָּאלְטִיק אַין דָּעַר קָאָגָעָר הַילְּתָה, ווּאָס
אַרְיִיסְגַּעַנְבָּעָן גְּווּוֹאָרָעָן דָּעַם הַאָנְדָּעָל אַין דָּעַר
וּסְסְרִיּּוּט.

ט-איין קיין צוֹאַפְּלָעַ נִישֶׁת, אֲזֵן דַּי פַּעֲלָרְגְּרָנוֹג
וְעַד וַיְרִטְשָׁאַפְּטָלִיכָּר סִינְטוֹצְיָע אֲזֵן לְאַבְּדָה
תְּאַנְּ אֲזֵן אֲבָלְעַן צְוֹאַמְעָנְהָגָגָג מִיטָּס דַּעַם עַקְאַ
שְׂגַעַן קְרִיוֹזִים אֲזֵן דַּעַר גַּאנְצָעַר וּוּלְטַ, גַּפְגַּעַן
גַּפְגַּעַן קְרִיוֹזִים אֲזֵבְעַן זִיךְ נִישֶׁת גַּעֲקָנָס אַקְעַבְעַן
לְעַפְנַן אֲפְלִילָה דַּי שְׁטָאַרְקְּסָטָעַ מִלְּכָהָתָ אֲזֵן דַּעַר
אֲבָעַר דַּעַן אֲזֵבְעַן אֲזֵף דַּעַר אַיְצְטְּגָעַר
דַּעַר אֲגַע גַּעַהְתָּאַט אֲגַרְזְּסָעַשְׁ הַשְּׁפָעָה אֲרִיה
יְגִיעַגְּגָעַ פְּגַלְעָעַרְעַן אֲזֵן אַגְּנוּעַר וַיְרִטְשָׁאַפְּטָלִיכָּר
טַּקְטַּק, סְאַיְזָן אַיְרְבִּיגְג אַיְסְטוֹרְעַבְעַנְעַן דַּי פַּעֲלָלַעַ
וּוַיְיַלְלָן זָוִין זַיִם אֲרִיהָהָרָעַן פַּאֲדַעְרָת דַּי
לְשַׁתְּפָאַט, דַּי זַעַלְעַן בְּעִוּוּיְגִיגְט וּוּרְעַן, דַּי גַּעַ-
אַפְּטָפְט פַּאֲדַעְרָת סַס וְזַאל אַיְהָרְעַרְעַן דַּי פַּטְאַ-
פְּאַלְיִימָקָן אֲזֵן בְּרִיטְסָטָעַן זַיְן חַדְרָת, אֲזֵן
לְלוֹבָה זַאל אַיְהָרְעַרְעַן צְוֹ קָאנְקוֹרְיָרָעַן זַיְן
אַקְטָע אַגְּנוּרְעַהְמָגְגָעַן, אֲזֵן אַיְזָן יְיַחְלְכָהָר
עַגְרָהָהָמָגְגָעַן זַאל אַיְגְּנוּפְּרָהָרָת וּוּרְעַן אֲזֵן חַדְרָי
אַקְלְלְעַבְּאַטְיָקִים אַגְּשָׁמָטָט דַּעַם וּשְׁמַהְלָאַעַן בַּיּוֹ-
אַטְמָים. נִישֶׁת וּוּנְגִינְגָעַר וּוּכְטִיגָּר אַיְזָן דַּי פַּאֲדַעַ-
צָן דַּעַר גַּרְגְּוִילְרָעַן אֲזֵן אַיְפְּבּוֹיְעַן אֲזֵף אֲרִידְ-
יְסָדְדָן דַּי וַיְרִטְשָׁאַפְּטָלִיכָּר בְּעִיְּגָהָגָעַן מִיטָּ
שְׁלַאְנָדָן, וַיְיַלְלָן דַּעַר דַּאֲזְוִיגָעַר פְּאַקְט — אַגְּגָרְעָדָט
דַּי דְּרִירְקְּטָעַ גַּעֲגְּנוּיְמִיגָּע גַּעֲוִינְסָעַן — וּוּאַלְטָ
סְפָק גַּעַהְתָּאַט אֲפָאַיְטִימָוָת וּוּדְיִינְגָּג אֲזֵף דַּעַר
בָּגָג פָּן דַּעַר וּוּלְמָס וּוּגְעַן אֲזֵן וּוּגְעַן
דַּעַר קְרָעְדִּיטְפָּהָגִיקִים. עַנְדְּלִיךְ מוֹזָעַרְמָאַנְטָן
דַּעַר וּכְטִיגָּר פָּאַסְטְּוָלָאָט וּוּגְעַן שְׁטִיעָרָ-
דָּרָם, וּוּלְכָבָ אֲזֵן נִישֶׁת נָאָר נּוּיְטָג, נָאָר מַעְגִּילָ-
יְיָ בַּיִּ דַּי אַיְצְטִיגָּעַ בְּעִדְגָּגָגָעַן אֲזֵן דַּוְקָּא בַּיִּ
אַיְצְטִיגָּעַן מִצְבָּה.

בָּאָרִיּוֹ וַיַּעֲזֹן אֹנוֹ מְאַסְכּוּעַ
וְעַנְגָּן לְאָרֵד מַעַלְמָשָׁעַת

פָּגַרְיָה, (ימ"א). דִּי גַּאנְצַע פַּרְאָנְצְּזִוִּישֶׁעַ פַּרְעֹז שְׂטוּרִיכְטַּן אַונְטַפְּרַן דִּי גַּרְוִיסֶׁע פַּעֲרֹדְינְסְּטַעַן וּזְאָס עַיר פַּעֲרֹשְׁתָּאָרְבָּעֵנָר לְאָרֶד מַעַלְטְשָׁעַטַּה הָאָטַט גַּעהַאַט אַארְזִין צִוְּנוֹנוֹם. „וְשַׂוְרָאַל דַּעַדְבָּאָה“ פַּעֲרָגְלִילִיבְטַמְּן אָרֶד מַעַלְטְשָׁעַטַּה מִיטַּלְאָרְד בַּקְּיָאנְסְּפִּילְדַּר (רוּיאָאָ-לְלִי), וּעַלְכָּעָר אַיְן אַוְיךְ גַּעוּעַן בַּפְּלַעַבְטַמְּן פָּנוֹ אַמְּלִיסְ-יִשְׁעָן גַּלוּיְבָעָן אַין דַעַר שְׁלִיחָותַ פָּנוֹ דַעַר בְּרִיטִיְ-שָׁעַר אַמְּפָרְעִירַע.

וּווּצָן, (ימ"א) דִי צְסַטְרִוְיכִישֶׁע, אַפְּגָנָאַרְיִישֶׁע אַוְן אַשְׁשָׁעְכִּישֶׁע פַּרְעָעֵס וּוּיוֹזַט אַן אַין אַרְטִיקְלָעַן, גַּעַן-וִידְמַעַס דַעַם פַּעֲרֹשְׁתָּאָרְבָּעֵנָר לְאָרֶד מַעַלְטְשָׁעַטַּה גַּעַן מַוְתַּי בְּעִדיַּיסְטַמְּן פָּאָר עַנְגָּלָנָד אָתְ גַּעוּאַלְיִיגְעַן שְׁאָדָעָן, מַחְמָת אַיְן דַעַם לְאָנְדַד וּוּעַט זִיךְרַנִּישְׁתַּג עַפְּגִינְגַּן אָאָר אַ פַּעֲרָעָזְלִיכְקִים וּזְאָס וּוּעַט זִיךְרַנִּישְׁתַּג בִּיכְלָתְזַי אַפְּרָעָהְמָעָן דַאָס אַודְסַפְּן דַעַם דַאְזִיגְעַן גַּרְוִיסְעַן מַאֲפְּטִימָן פָּנוֹ דַעַר אַינְדוּסְטְּרִיעַ.

מָאָס קְחָע, (ימ"א) „אַיזְוּעַסְטִיאָה“ כַּאֲרָקְטַעַ יְזִוְרְתָּן לְאָרֶד מַעַלְטְשָׁעַטַּה אַלְלַט דַעַם גַּרוּזְעַטַּן פִּיהָרְעִי אַזְנָן דַעַר אַינְדוּסְטְּרִיעַ, וּעַלְכָּעָר הָאָטַט גַּעַרְבּוּטַט דַעַר דְּרַגְבָּעַן צִי אַ צְוָאָמְעָנָאָרְבִּים צְוִישָׁעַן אַרְבִּיטַס אַזְנָבְרָעַל.

תולענו אונז מען פערשווונדרעם מיליאנען פאר אנטישעמיטים. — "אייע" האלטונג איז פון נאציאר-וואריין אוואנטה-הווארה און...

אנטז נאכ אונז גיטראן זונטער | גיטראן זונטער אונטז נאכ אונז גיטראן זונטער |

הארעספאנדענץ פון בורארעט****
זום נייעט פאלספלאטן

בזאת נס עט פאל ציטרנאטן
עומת טרסט פשיט דעם געווונגעניליכער באָהו-פע-יקעהָ
אויף דער בּ לאַכְטָפָדֶר שְׁטוּרָקָעָן וְאֵין אַז-בּּוֹקָרָעָטֶן,
און פּֿאַפְּלִיךְ צְעַן זְעִיפְּזָן אַגְּנָעָקִיםְיָן אֲדָאנְקָן דְּבָמָּה-סְטָפָן-אַזְּ-
דָּעַנְמִישָׁעָן שְׂמִירָםְמִיטּ וּרוֹסִים פְּעַרְשָׁעָטָמִינְגָּן.
איינְטָעָרָעָסָגָן אַיְזָן צְבָבָמְפָּרָקָעָן, גָּזְן דִּי פְּ-
ליַיְזִי הָאָטּ דִּי פְּעַרְבָּרָעָכְפָּרִישָׁ אַוְיִסְטִּיחָרָזָגָן פָּנוֹן דִּי
אַנְטָסִיםְמִיטּ יְשָׁעָה סְטָדְעָנְסָפָן וְאַכְּגָנְסָאַלְגָּנְטָמִיטּ מְפָלָעָרָ
פְּלִיבְּגִילְטְּוֹקִיםְמִיטּ, גָּלְסָסְטָאָזְעָאַלְוָסְטָרְדָּזִיָּעָמָּן קָעָן
יְזָעָן דַּעֲרָרְפָּאָלָן מִיְּצָן רִיכְטָרְטָרְפָּוָקָה. פָּאַרְגָּוָ
קְפָּמִיעָן אַיְזָן עַסְמָן אַיְזָן גְּלָאָעָן. וְהָפָן דִּי חַבָּה אַיְזָן גָּנִי
בְּקִשְׁמָעוֹן סְלִין גְּלָאָעָן. האַפְּעָן וְזַיְקָן גְּלָאָעָן אַיְזָן
בְּפָרָעָדָר שְׁמִיאָטָס פְּרָשְׁבָּרִיטָפָן אַנְטִיסְעָמִיטִישָׁעָ
לִיטְעָרָעָטָרָוּ. אַיְינָעָרְ פָּינְן דִּי סְטָדְעָנְסָפָן הָאָטּ זְיָךְ
אַלְיִינְגְּרִיסְעָן אַיְזָן לְזִבְּנָעָטָס פָּנוֹן וּפְנָגְרָעָטָס פְּרָאָרָ
פְּרָאָרָ אַיְזָן הָאָטּ אַיְהָם אַיְזָן בְּעַלְיִידְגָּוּזָעָרָ פְּרָאָרָ
אַיְזָן פְּשָׁאָרָעָרָסְטָזְעָאַזְעָמָפָן אַזְּ-קְוִיטָּפָן אַזְּ-קְוִיטָּפָן
דַּעֲרָרְפָּאָלָן דִּי סְטָדְעָנְסָפָן הָאָטּ זְיָךְ
אַקְּדָמָעָמִיקָעָרָ הָאָטּ צְגָעָזְבָּגְעָן דֻּעָם קְוִיטִישָׁעָן
אַיְהָם אַרְקָלְפָּרָטָה: «אַיְפָרְ הַשְּׁנָדְלָגָן אַיְזָן נְאַפְּגָיָאָ
אַלְגָּן שְׁסָבְּגָנְקָטָסְטָזְעָאַזְעָמָפָן אַזְּ-בְּגָנְרִיסְפָּן אַיְהָרְ מְוֹזָטָסְעָאַזְעָמָפָן
זְיָין הַפְּלִיאָעָרָמִיטּ פְּרָאָקְדָּרְאָרְזָן» אַיְזָן אַיְהָמָסְפָּר
שְׁפָטָמְבָּזְעָזְעָאַזְעָמָפָן 1000 דָּעַיְקָטָאָגָה.

על און אַרְבֶּבֶר אַיְגָנָגֶעָן 8 ווֹן. אַוְן דָּחַטְוֹרְגַּעַן האבען ווֹידָר בעוֹזִיזָן זַיְעַר כְּפַלְגַּעַן יְשֻׁעַן בְּרַצִּיךְ. צְ-יִסְקָעַה רַעֲנָדִיגָּן פָּנוּ בְּרַאַתְּפָרָד קָאנַן נְרַעַס אַלְסָן "טְרִיוּמָפָא אַזָּרְעָן" האבען זַיְעַר גַּפְן. וּמְמִין נְרִיטַעַן צֵב דָּעַר טְרַדְגִּיצְיָאנְגַּלְעָד פְּיִיעַרְגַּנְגָּן צָוִים 10 טָעַן דְּעַצְמַבְּבָר, דָּעַם יְהָהָרְטָאָגָן דָּעַר פְּנַשְׁתָּה הָגָן פָּנוּ דָּעַר סְטְדְּפָנְטִישָׁעָר בְּעַוּוֹן-נוֹגָן אַין רְוַמְּפִינְעָן.

איָן בְּקָאַרְבַּשְׂתָּה, טְשַׁעַרְבָּאַוִּיךְ אַוְן קְלוֹזָשָׁה האַמְּכָאָה דָּסָם טָגָן דַּעֲקָוֹת זַהֲעָן גְּרוֹפְּעוֹן סְיִזְדְּעַנְתָּעָן, ווּעַלְכָעַן האַבָּזָן דַּעֲמָאַגְּכָרְטָרִיט אַבְּפָר דִּי בָּאַסְעָן. זַיְנְטַבְּדִיבָּר אַגְּנִיסִּים מִיטִּישָׁפָּלְדִּיעָה, שְׁלַגְּנַעְנְדִיבָּר יְהָרְטָאָגָן דִּישָׁע דְּרוֹכָּעַהָעָר אַין האַקְעַנְדִּיגָּה שְׁוַיְבָטָן אַין יְוֹרִיָּהָע גַּעַשְׁפַּטְעָן.

איָן קְאַמְּגַנְגִּיכָּטָט, ווֹאָס דָּעַר דְּעַקְמָאַרְאָט טָגְּנָבָּט בְּקָאַרְבַּשְׂתָּה אַבָּגְּזָר ווּזְרִיטִיעָת האַט פְּרַעַטְפָּנְטִילְכָּט אַזְּגָּפָּן צְוַיְוִיטָעָן סָגָּב נָגָּךְ דָּעַר "סְפִּיעַתְּגָּנָן". ווּפְרָעָן דִּי דַּעֲמָאַגְּסָטָט אַגָּעָס קְוֹוָלִילִיטִיצָרָט, אַסְסָ אַיְגָּאָדָּה-בְּגַנְגָּעָן אַוְן ווֹאַנְדָּאַלְיָוּם". דִּי אַגְּנוּוּרְדִּיטָטָס-מַקְבָּטָר פְּרוּבָטָס קְבָּפָר אַוְיךְ דָּסָם מָאָל רִינְגְּוָוָשָׁן דִּי סָפָּה. דָּעַטְטָן אַוְן ווֹאַרְפָּטָס אַגְּרָוִף דִּי שְׁלָדָר אַוְיךְ דִּי שְׁלַעַר פָּנוּ דִּי מִיטְעָט-שְׁלָפָּן אַוְיךְ דִּי פְּגָּאָה.

אוֹוִי אַמְּתָעָ ווֹאַנְדָּאַלְעָן, האַבָּעָן דִּי סְטוּרְעַנְטָטָן אַנְדָּאַלְעָן צָבָא אַיְבָּעַוְתָּחָוְתָּן נָאָר מִיְּמִיחָר בְּרַעַן דָּאָס בְּשִׁיעַשְׁ פְּרַגְּנוֹרָם. דָּאָס מִאָל האַט מִעְן שָׁוִי אַגְּנָפָן יְגַדְּעָן אַוְיךְ דִּי בָּאַסְעָן. אַיְן דִּי פְּרָאָמָּה אַנְדָּאַלְעָט אַיְינְגָּעָט יְדִירְטָפָּט גַּעַשְׁפַּטְעָן, בְּעַוְנוֹנְדָּעָר שְׁעַונְדָּלִיךְ האַט אוֹיסְגְּבוֹעָהָטָן דָּאָר קְפָּהָר פָּנוּ דִּי סְטוּרְעַנְטָטָן אַיְן דִּי אַיְנוּוּרְדָּי. אַיְן דִּי בְּאַלְעָגָן, ווֹאָגָּד סְטְדְּעַנְשָׁטָן צָוּוֹתָהָן. צְ-יִלְלָאָכָּעָט צְצִינְעָסָהָן צְפָדְעַמְּיקָעָר האַבָּעָן זָקָן אַדְרִינְגְּוּרִיסָן בְּיִצְאָכָּי. צְ-קִיפְּעָזָן פָּנוּ טְרַשְׁ-צָאָן אַזְּנוֹ צְווִיכָּסָעָן קְלָאָטָי. יוּזְעָקָט דִּי שְׁלַאְפָעָנְדָר רְיוֹצְזָנְדָע אַיְן מִי 9-9. זַיְיָ פְּעַרְטְּרִיבָּעָן פָּנוּ דִּי בְּלַעַצְרָה. אַוְמַטְטָמָה עַוְוָעָן אַגְּוַיְוָלְדִּינְגָּר טְמַעַיָּה, אַיְן דִּי הַאֲלָבָעָן קְאַנְגְּרָעַסְטָטָן האַבָּעָן קְיִוְיְיכָרָט אַזְּמָמָנוֹן. דְּעַיְינְרָגָגָה האַט זַיְיָ גְּוַשְׁקִיטָט קִיְּין בְּרַאַלְאָ אַזְּנָה. כִּי אַזְּיִצְצְרָאָרָטָי זַיְיָ גְּוַשְׁקִיטָרָת אַזְּנוֹ מַאֲסָאָזָן. דָּעַם סְמָךְ האַבָּעָן זַיְיָ גְּוַשְׁקִיטָרָת אַזְּנוֹ דִּי ווֹאָזָן גַּעַשְׁ-גַּעַנְוָן זַיְיָ גְּוַשְׁקִיטָרָת אַזְּנוֹ אַגְּנִיסִּים כְּפָמִיטִיסָה דָּר בְּעַלְיִירִגָּט דִּי פְּרַאְפָעָסָרָעָן סְמָאִיגָּנָאָזָוִיטָס מִזְרָאָה, ווּצְלָכָע זַיְיָ גְּוַשְׁקִיטָרָת אַזְּנוֹ אַזְּנוֹבָעָן.

